

การศึกษาเรื่องการวิเคราะห์ต้นทุนและผลตอบแทนของการผลิตกล้วยไข่ในจังหวัดตาก มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาลักษณะทางเศรษฐกิจและสังคมของเกษตรกรที่ปลูกกล้วยไข่และวิเคราะห์ต้นทุนและผลตอบแทนการผลิตกล้วยไข่ของเกษตรกร โดยข้อมูลที่ใช้ในการศึกษาได้จากแบบสอบถามและการสัมภาษณ์เกษตรกร ในเขตตำบลยกกระบัตร อำเภอสามเงา จังหวัดตาก ซึ่งเป็นพื้นที่ที่มีการปลูกกล้วยไข่มากที่สุดของจังหวัดตาก การศึกษาได้แบ่งเกษตรกรเป็น 2 กลุ่ม คือ เกษตรกรที่ผลิตกล้วยไข่ตามระบบการจัดการคุณภาพ(Good Agricultural Practice:GAP) จำนวน 50 ราย และเกษตรกรผู้ผลิตกล้วยไข่ที่ไม่ได้ผลิตตามระบบการจัดการคุณภาพ จำนวน 50 ราย

ผลการศึกษา พบว่ากลุ่มเกษตรกรที่ผลิตกล้วยไข่ตามระบบการจัดการคุณภาพทั้งหมด ปลูกกล้วยไข่สายพันธุ์กำแพงเพชร โดยจะปลูกในช่วงเดือนกันยายน-พฤศจิกายน ซึ่งผลผลิตจะออกสู่ตลาดในช่วงเดือนสิงหาคม-ตุลาคม ลักษณะการปลูกเป็นแบบยกร่อง และจะทำการปลูกหน่อกล้วยไข่ใหม่ทุกปี ก่อนการปลูกจะต้องมีการวิเคราะห์คุณภาพของดินเพื่อที่จะปรับสภาพดินให้เหมาะสมกับการผลิต มีการวิเคราะห์น้ำเพื่อวัดปริมาณสารอินทรีย์และสารอนินทรีย์ที่มีพิษปนเปื้อน เกษตรกรมีการใช้ปุ๋ยอินทรีย์และปุ๋ยเคมีในการผลิต มีการจดบันทึกการปฏิบัติงานในทุกขั้นตอนการผลิตเพื่อให้มีการตรวจสอบได้ ปริมาณผลผลิตกล้วยไข่เฉลี่ยต่อฤดูกาลปลูก เท่ากับ 2,587.0 กิโลกรัมต่อไร่ มีต้นทุนการผลิตทั้งหมด เท่ากับ 24,653.57 บาทต่อไร่ มีรายได้ทั้งหมดจากการผลิตกล้วยไข่ เท่ากับ 27,163.50 บาทต่อไร่ และมีกำไรสุทธิทั้งหมด เท่ากับ 2,509.93 บาท ต่อไร่ ผลการวิเคราะห์ต้นทุนและผลตอบแทนในการผลิตกล้วยไข่ของฟาร์มขนาด 10 ไร่ อายุโครงการ 3 ปี มีมูลค่าปัจจุบันสุทธิ (NPV) เท่ากับ 345,272.61 บาท และอัตราส่วนผลตอบแทนต่อต้นทุน (B/C) เท่ากับ 1.96

ส่วนเกษตรกรที่ไม่ได้ผลิตกล้วยไข่ตามระบบการจัดการคุณภาพ พบว่ารูปแบบการผลิตคล้ายคลึงกับการผลิตกล้วยไข่ตามระบบการจัดการคุณภาพ แต่จะมีความแตกต่างคือก่อนการปลูก เกษตรกรจะไม่มีการวิเคราะห์ดินและน้ำ มีการใช้ปุ๋ยอินทรีย์ในการผลิตค่อนข้างน้อยเพราะส่วนใหญ่ใช้ปุ๋ยเคมี และไม่มีการจดบันทึกข้อมูลการผลิต ปริมาณผลผลิตกล้วยไข่เฉลี่ยต่อฤดูกาลปลูก เท่ากับ 2,365.6 กิโลกรัมต่อไร่ มีต้นทุนการผลิตทั้งหมด เท่ากับ 23,528.81 บาทต่อไร่ มีรายได้ทั้งหมดจากการผลิตกล้วยไข่ เท่ากับ 23,951.70 บาทต่อไร่ และมีกำไรสุทธิทั้งหมด เท่ากับ 422.89 บาทต่อไร่ ผลการวิเคราะห์ต้นทุนและผลตอบแทนในการผลิตกล้วยไข่ของฟาร์มขนาด 10 ไร่ อายุโครงการ 3 ปี มีมูลค่าปัจจุบันสุทธิ (NPV) เท่ากับ 284,502.80 บาท และอัตราส่วนผลตอบแทนต่อต้นทุน (B/C) เท่ากับ 1.84

จากผลการวิเคราะห์ต้นทุนและผลตอบแทนของการผลิตกล้วยไข่ พบว่าการลงทุนของเกษตรกรทั้ง 2 กลุ่ม มีความเป็นไปได้หรือให้ผลคุ้มค่าต่อการลงทุน แต่เมื่อเปรียบเทียบมูลค่าปัจจุบันสุทธิ (NPV) และอัตราส่วนผลตอบแทนต่อต้นทุน (B/C) เกษตรกรที่ผลิตกล้วยไข่ตามระบบการจัดการคุณภาพ จะมีความคุ้มค่าต่อการลงทุนมากกว่า เกษตรกรที่ไม่ได้ผลิตกล้วยไข่ตามระบบการจัดการคุณภาพ

This study examined the socio-economic characteristics of golden banana growers and analyzed their costs and benefits of growing this kind of banana. Data and information were obtained from questionnaire interview of banana growers in Yok Krabat Sub-district of Sam Ngao District, which has the largest golden banana planted area in Tak Province. The samples of growers were distinguished into two groups as those who followed Good Agricultural Practice: GAP procedure and those otherwise, with 50 samples in each group.

Growers in the GAP group were found to plant Kamphaengphet variety of golden banana with plant establishment on raised beds during September-November to get outputs for harvesting during August-October in the following year. New banana trees will be planted every year using shoot as propagation material. Before planting, the growers would have soil quality analyzed to determine appropriate soil improvement measures. Water would also be analyzed for content of toxic organic and inorganic matters. The growers applied both organic and chemical fertilizers for banana growing and kept the records of all farming practices for checking and monitoring purpose. The average yield was 2,587.0 kg per rai per planting season with 24,653.57 baht per rai average production cost and 27,163.50 baht per rai average gross revenue, making a net profit of 2,509.93 baht per rai on the average. The cost and benefit analysis for the case of 3 year project of a 10 rai banana farm provided the figures of Net Present Value at 345,272.61 baht and B/C ratio at 1.96.

The non-GAP banana growers appeared to have similar cultivation system but differed from the GAP group in some aspects. They did not have their soil and water quality analyzed, used organic fertilizer to a limited extent but largely chemical fertilizer, and did not keep production records. This group of growers obtained 2,365.6 kg per rai average banana output per season, spent 23,528.81 baht per rai on the average for production inputs, received 23,951.70 baht per rai gross revenue or 422.89 baht per rai net profit. For 3 year project of a 10 rai banana farm without GAP, the NPV would be 284,502.80 baht and the B/C ratio would be 1.84.

Upon the results of cost and benefit analysis, investment in golden banana farming will be worthwhile in either GAP or non-GAP system but the former system will be relatively more attractive economically.